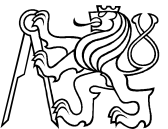
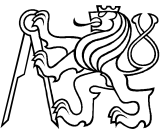

Tvorba webu 1

Přístup k databázi

Martin Klíma

DATABÁZE ÚVOD

Relační databáze - pojmy

- Databázový systém – program pro práci a správu DB
- Databáze – souhrn datových struktur obsahující data
- Tabulky – databáze se skládá z tabulek, tabulka má sloupce a řádky
- Sloupec – popis vlastnosti objektu
- Řádek, záznam – konkrétní data uložená v tabulce
- Primární klíč – množina sloupců, které jednoznačně identifikují záznam
- Relace – vztah mezi objekty v databázi

Databáze - relace

ID_Objednavky	Mnozstvi	Produkt
1	10	Okurky
2	15	Papriky

ID_Transakce	ID_Objednavky	Datum
33	1	1.1.2005
34	2	5.1.2005

ID_Objednavky	Mnozstvi	Produkt	ID_Zakaznik a
1	10	Okurky	102
2	15	Papriky	102

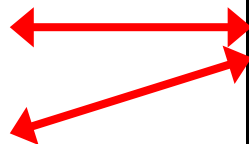
ID_Zakaznika	Jmeno
102	Novák
103	Omáčka

Databáze - relace

D_reky	Jmeno
1	Labe
2	Vltava

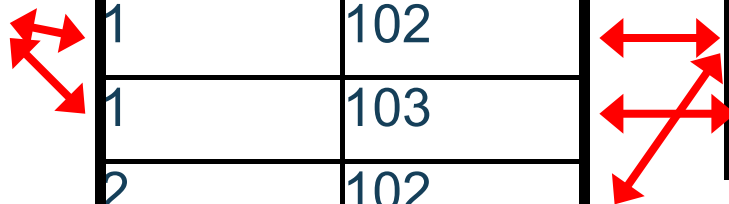
ID_Zeme	Nazev
102	CR
103	Nemecko

D_reky	Jmeno
1	Labe
2	Vltava

D_reky	ID_Zeme
1	102
1	103
2	102

ID_Zeme	Nazev
102	CR
103	Nemecko

Manipulace s databází

■ Jazyk SQL (Simple Query Language)

- DDL = Data Definition Language
- DML = Data Manipulation Language

■ DDL

- Create
- Alter
- Drop

■ DML

- Select
- INSERT
- Update
- Delete

Příklad použití databáze

- Databáze zboží
- Kategorie zboží
 - Kategorie může mít N podkategorií
 - Každá podkategorie patří do jedné kategorie (strom)
- Každé zboží může patřit do více kategorií

DB - příklad

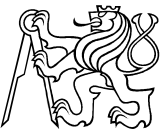
ID	Jmeno	Cena
1	Jablka č.	35
2	Jablka z.	38

ID	Nazev	Nadkategorie
1	Ovoce	null
2	Zelenina	null
3	Okurky	103
4	Potraviny	null

ID	IDZbozi	IDKategorie
1	1	1
2	2	1
3	1	4
4	2	4

MYSQL

MySQL

- Velice úspěšný RDBMS systém
- Open source
- Poskytovaný skoro všude
- Vlastnosti
 - několik různých engine
 - rychlé i pomalé
 - transakční i netransakční
 - podpora různých kódování
 - uložené procedury
 - knihovny, PHP podpora od vzniku PHP

Databázové enginy

- MyISAM
- InnoDB
- MERGE
- MEMORY
- EXAMPLE
- FEDERATED
- ARCHIVE
- NDB

Zjistit aktuálně instalované enginy můžeme takto:

SHOW ENGINES\G

MyISAM Engine

- Velmi rychlý
- Není transakční (proto je také rychlý)
- Nepodporuje ref. integritu
 - Syntakticky ano, fakticky ne
- Každá tabulka je v samostatném souboru
 - soubor se jmenuje podle jména tabulky

InnoDB engine - přehled vlastností

- Plně transakční zpracování
 - ACID kompatibilní = commit, rollback, zotavení
- Zamykání záznamů (po řádcích)
- Podporuje cizí klíče (FOREIGN KEY)
- Je součástí základní distribuce
- Rychlý engine, ale ne tak rychlý jako MyISAM
- GNU GPL License Version 2

Innodb vlastnosti

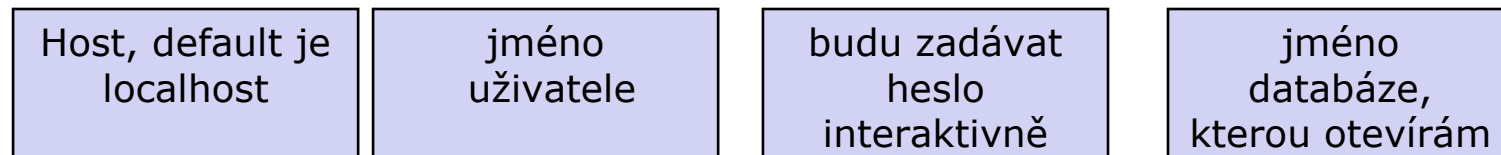
- Tabulky jsou uloženy ve společném souboru (souborech) a to včetně indexů
- Tabulky mohou být uloženy ve více souborech i na více různých discích
- Tabulky mohou být uloženy i separátně, každá v jednom souboru
 - pozor, chová se to jinak než MyISAM
 - nelze jen tak kopírovat

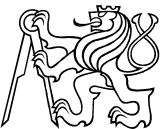
Připojení k MySQL

- Pomocí klienta PHP
- Pomocí řádkového klienta v adresáři bin/mysql
- Pomocí klienta třetí strany

mysql -h localhost -u xklima -p xklima

PHP A DATABÁZE

PHP a DB

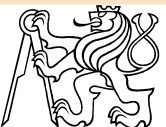
- PHP má nativní podporu pro většinu existujících DB
- MySQL v první řadě

- Čtyři způsoby, jak může DB podporovat
 1. Nativní podpora pomocí dynamické knihovny
 - např. mysql.dll, mysqli.dll
 1. Nativní podpora v jádře PHP
 - je nutné zkompilovat
 1. Pomocí ODBC
 - je nutné mít podporu ODBC
 1. Pomocí abstraktní vrstvy, např. PDO

Naše DB

```
CREATE TABLE `zbozi` (  
  `ID` int(11) NOT NULL auto_increment,  
  `Nazev` varchar(100) NOT NULL,  
  `Popis` text,  
  `ObrazekURL` varchar(50) default NULL,  
  `Cena` double NOT NULL default '0',  
  PRIMARY KEY (`ID`)  
) ENGINE=InnoDB DEFAULT CHARSET=utf8 COLLATE=utf8_czech_ci;  
  
GRANT ALL PRIVILEGES ON x36www.* TO x36www_user@localhost IDENTIFIED  
BY "x36heslo";  
  
FLUSH PRIVILEGES;  
  
set names utf8;  
insert into `zbozi`  
(`ID`,`Nazev`,`Popis`,`ObrazekURL`,`Cena`)  
values (1,'Myš','Počítačová myš','mys.jpg',100),  
(2,'HDD 500','Harddisk s kapacitou 500GB','hdd1.jpg',1200),  
(3,'HDD 750','Harddisk s kapacitou 750 GB','hdd2.jpg',1400),  
(4,'Monitor 1','Monitor s rozlišením 1024x768','monitor1.jpg',1000);
```


Nutné kroky při práci s DB

1. Připojení k databázovému stroji
 - URL databáze
 - ověření uživatele
1. Výběr databáze
 - body 1 a 2 lze sloučit
1. Sestavení a poslání dotazu
2. Čtení resultsetu (pokud ho daný dotaz vrací)
3. Uvolnění resultsetu
4. Uzavření spojení

Pozor!!! Každá operace může skončit chybou, musím na to správně reagovat

Implementace

```
define ("DB_HOST", "localhost");
define ("DB_NAME", "x36www");
define ("DB_USER", "x36www_user");
define ("DB_PASSWD", "x36heslo");

// pokusim se pripojit k DB stroji
$link = mysqli_connect(DB_HOST, DB_USER, DB_PASSWD);
if (!$link) {
    echo "Nepodařilo se spojit s DB.<br>";
    echo mysqli_connect_error();
    exit();
}

// pokusim se vybrat si správnou databazi
$success = mysqli_select_db($link, DB_NAME);
if (!$success) {
    echo "Nepodařilo se přepnout na správnou databázi";
    exit();
}
```


Implementace

```
// sestavim si dotaz
$sql = "SELECT * FROM zbozi WHERE zbozi.Cena <=100 ORDER BY
zbozi.Cena, zbozi.Nazev";

// provedu dotaz
$result = mysqli_query($link, $sql);
if ($result) {
    // iteruj vysledek a vypis ho na obrazovku
    while ($row = mysqli_fetch_assoc($result)) {
        echo "\n<div>";
        echo htmlspecialchars($row['Nazev']);
        echo ": ";
        echo $row['Cena'];
        echo "</div>";
    }
    // uvoni resultset
    mysqli_free_result($result);
}
// uzavri spojeni s db
mysqli_close($link);
```

Co vrací `mysqli_query`

Pro dotazy `SELECT`, `SHOW`, `DESCRIBE` a `EXPLAIN` vrací `mysqli_query()` výsledek (objekt s tabulkou dat), který musí být zpracován dalšími funkcemi.

Pro `UPDATE`, `INSERT`, `DELETE`, `DROP` a další dotazy pro manipulaci s DB vrací `mysqli_query()` hodnotu typu *Boolean*.

Zpracování výsledku z `mysqli_query`

Mnoho funkcí na zpracování **`$result`**

`mysqli_fetch_array` — Fetch a result row as an associative, a numeric array, or both

`mysqli_fetch_assoc` — Fetch a result row as an associative array

`mysqli_fetch_field_direct` — Fetch meta-data for a single field

`mysqli_fetch_field` — Returns the next field in the result set

`mysqli_fetch_fields` — Returns an array of objects representing the fields in a result set

`mysqli_fetch_lengths` — Returns the lengths of the columns of the current row in the result set

`mysqli_fetch_object` — Returns the current row of a result set as an object

`mysqli_fetch_row` — Get a result row as an enumerated array

SQL injection

Často sestavujeme dotaz z parametrů zadaných uživatelem. Musíme počítat s tím, že uživatel nemusí zadat "pěkná" data. Uživatel může zničit sql dotaz. Uživatel může pozměnit dotaz tak, že vrátí jiný výsledek.

SQL Injection

zkuste url:

sql_injection.php?max=aaa

```
// sestavim sql dotaz z $_GET parametru
// predpokladam, ze uzivatel ve formulari zadal max cenu
zbozi
// parametr max
// spatne sestaveny sql dotaz
$sql_spatne = "SELECT * FROM zboží WHERE Cena <= ".
$_GET['max']." ORDER BY Nazev";

$cena_max = intval($_GET['max']);
$sql_spravne = "SELECT * FROM zboží WHERE Cena <= ".
$cena_max." ORDER BY Nazev";

echo htmlspecialchars("Spatne: ".$sql_spatne);
echo "<br/>";
echo htmlspecialchars("Spravne: ".$sql_spravne);
echo "<br/>";
```


SQL Injection

zkuste URL:

```
sql_injection.php?search=dd'%20OR%20true%20OR%20Nazev%20like%20'%20'
```

```
// predpokladam, ze uzivatel zadal vyhledavaci retezec nazvu  
// param search
```

```
// rekne, ze v systemu jsou dve role: 1: admin, 2: obyc  
uzivatel
```

```
$sql_spatne2 = "SELECT * FROM zbozi WHERE Priv = 2 AND Nazev  
like '%" . $_GET['search'] . "'";
```

```
$search = mysql_real_escape_string($_GET['search']);
```

```
$sql_spravne2 = "SELECT * FROM zbozi WHERE Priv = 2 AND Nazev  
like '%" . $search . "'";
```

```
echo htmlspecialchars("Spatne 2: " . $sql_spatne2);
```

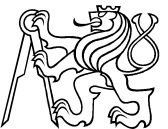
```
echo "<br/>";
```

```
echo htmlspecialchars("Spravne 2: " . $sql_spravne2);
```

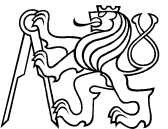

Veškeré skripty musí být ošetřeny na SQL Injection

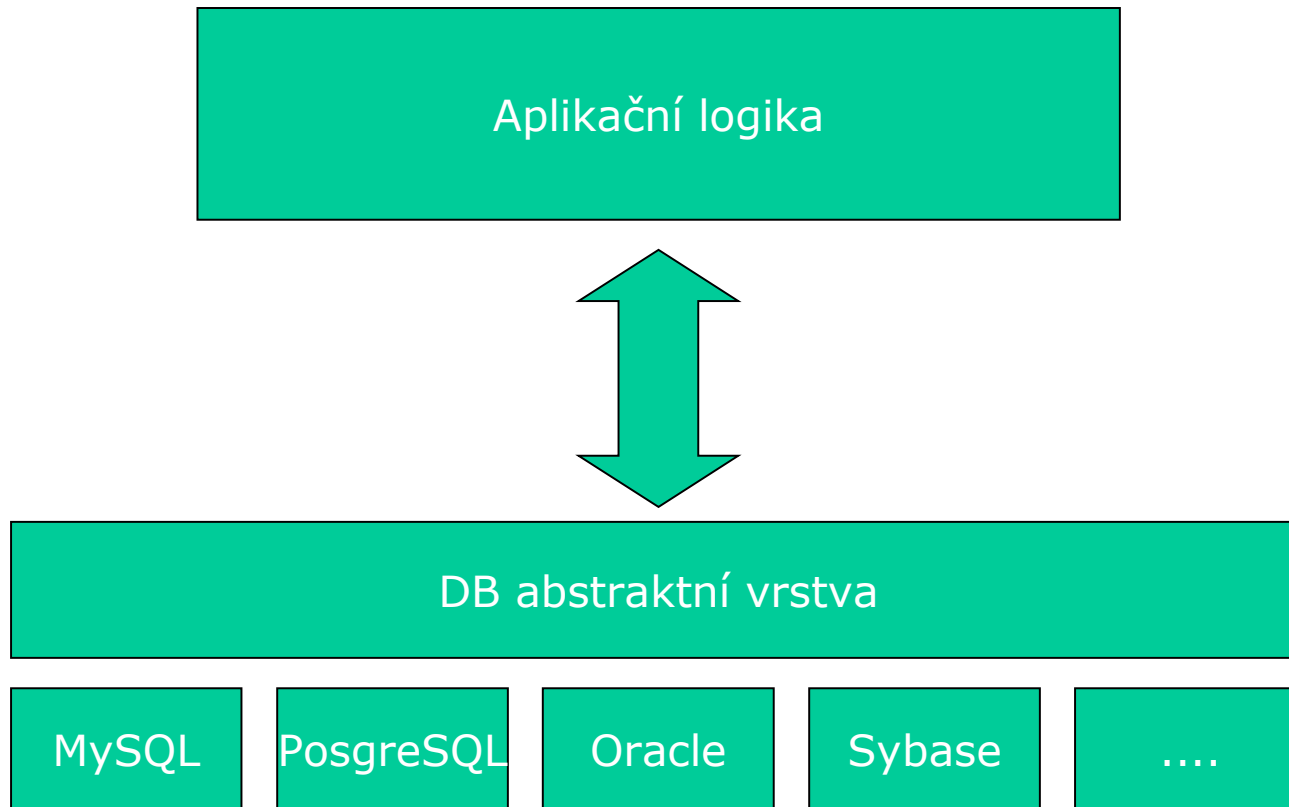
..je to zápočtová podmínka

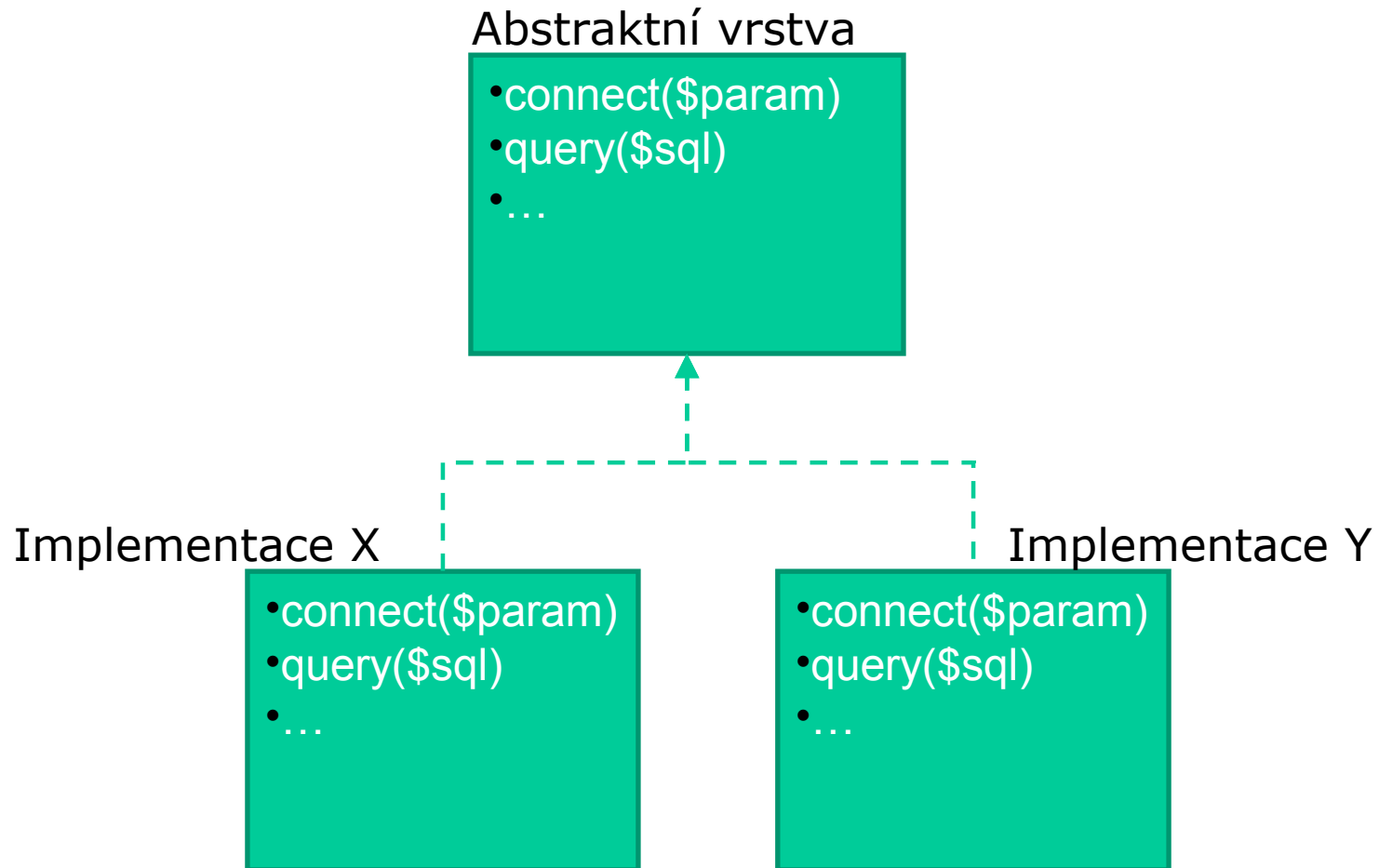
DB A OBJEKTIVÉ PROG. VZORY

Abstrakce

Vzor Factory

Vzor Factory

- Používá se tehdy, když chceme získat instanci nějakého objektu, ale nechceme se starat o to, jak tento objekt vytvořit
- Příklad:
 - chceme přistupovat k databázi
 - databází je ale mnoho různých druhů (mysql, oracle, ...)
 - všechny db implementují stejné rozhraní

Vzor Factory Impl 1/2

```
interface DBLayer {
    public function connect($param);
    public function query($sql);
}

class MySQLDBLayer implements DBLayer {
    public function connect($params) {
        // mysql_connect(...)
    }
    public function query($sql) {
        // mysql_query(...)
    }
}

class PGDBLayer implements DBLayer {
    public function connect($params) {
        //pg_connect(...)
    }
    public function query($sql) {
        // pg_query(...)
    }
}
```


Vzor Factory Impl 2/2

```
// vzor factory = tovarena na objekty
class DBFactory {
    // zde to prijde!
    // vim, ze vratim rozhrani typu DBLayer
    public static function getDBLayer($type) {
        switch ($type) {
            case "MySQL": return new MySQLDBLayer(); break;
            case "PG": return new PGDBLayer(); break;
            default: return new MySQLDBLayer();
        }
    }
}
```

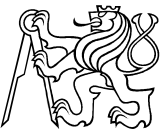
Poznámka:

často se setkáme s implementací factory bez parametru. Ten je potom zjištěn v těle metody například z nějakého konfiguračního souboru. Rozhodnutí o použité DB udělá uživatel při instalaci systému.

Jen jedno připojení k databázi

- Vzor Singleton pro připojení k DB
- Připojení je obecně drahá záležitost
- Nepřipojuji se tehdy, když už spojením mám


```
// jedina trida, ktera umi vsechno s DB
```

```
class DB {  
    private static $instance = null;  
    private $db_link = null;  
    private $result = null;  
  
    private function __construct() {  
    }  
    public static function getInstance() {  
        if (self::$instance == null) {  
            self::$instance = new DB();  
            self::$instance->connect();  
        }  
        return self::$instance;  
    }  
  
    public function connect() {  
        if ($this->db_link == null) {  
            $link = mysqli_connect(DB_HOST, DB_USER, DB_PASSWD,  
DB_NAME);  
            if (!$link) {  
                throw new DBException(mysqli_errno($link));  
            }  
            mysqli_select_db($link, DB_NAME);  
            $this->db_link = $link;  
        }  
        return $this->db_link;  
    }  
}
```



```
// pokračování
```

```
public function query($sql) {  
    $this->connect();  
    $this->result = mysqli_query($this->db_link,$sql);  
    if (mysqli)  
        if (!$this->result) {  
            throw new DBException(mysqli_error($this->db_link), $sql);  
        }  
    return $this->result;  
}
```


PDO

Co to je PDO

PDO je rozšíření PHP modulu o databázovou vrstvu

Abstraktní přístup k DB

Implementace pro nejběžnější DB (mysql, oracle, pg, ...)

Podpora transakcí

Objektový přístup


```

<?php
$user = "x36www_user";
$pass = "x36heslo";

try {
    $dbh = new PDO('mysql:host=localhost;dbname=x36www',
    $user, $pass, array(
        PDO::ATTR_PERSISTENT => true
    ));

    $dbh->beginTransaction();
    $dbh->exec("insert into zbozi (Nazev, Popis, ObrazekURL,
Cena)
    values ('Podložka', 'Podložka pod myš', 'podlozka.jpg',
'46')");
    $dbh->commit();
} catch (Exception $e) {
    $dbh->rollback();
    echo "Failed: " . $e->getMessage();
}
?>

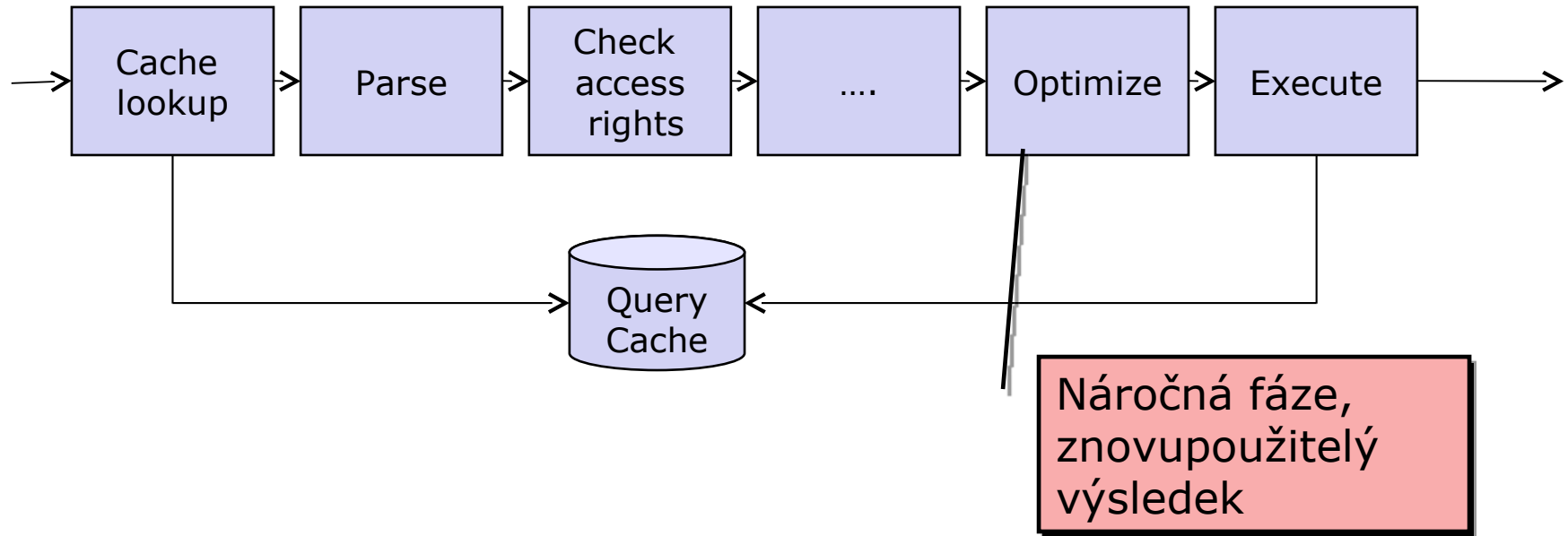
```


PREPARED STATEMENTS

Zpracování dotazu databází

Typické fáze zpracování

PreparedStatement provádí optimalizaci jednou, dále posílá data do fáze execute

```
$dbh->beginTransaction();

$stmt = $dbh->prepare("INSERT INTO zbozi (Nazev,
Popis, ObrazekURL, Cena)
VALUES (:nazev, :popis, :url, :cena)");
$stmt->bindParam(':nazev', $nazev);
$stmt->bindParam(':popis', $popis);
$stmt->bindParam(':url', $url);
$stmt->bindParam(':cena', $cena);

// vloz jeden zaznam
$nazev = 'DVD mechanika';
$popis = 'DVD vypalovačka';
$url = 'dvdobrazek.jpg';
$cena = '350';
$stmt->execute();

// vloz dalsi zaznam
$nazev = 'DVD mechanika 2';
$popis = 'DVD vypalovačka 2';
$url = 'dvdobrazek2.jpg';
$cena = 190;
$stmt->execute();

$dbh->commit();
```



```
$dbh->beginTransaction();

$stmt = $dbh->prepare("INSERT INTO zbozi (Nazev, Popis,
ObrazekURL, Cena)
VALUES (?, ?, ?, ?)");
$stmt->bindParam(1, $nazev);
$stmt->bindParam(2, $popis);
$stmt->bindParam(3, $url);
$stmt->bindParam(4, $cena);

// vloz jeden zaznam
$nazev = 'DVD mechanika';
$popis = 'DVD vypalovačka';
$url = 'dvdobrazek.jpg';
$cena = '350';
$stmt->execute();

$dbh->commit();
```


Martin Klíma

DĚKUJI ZA POZORNOST

